

IJTIMOYIY-GUMANITAR SOHADA ILMIY-INNOVATSION TADQIQOTLAR

ILMIY METODIK JURNALI

ISSN 3060-5059

VOL.3 № 5

2026

LISONIY TAFAKKURDA “YOSHLIK” KONSEPTI

Yunusova Maftuna Shokirovna

Buxoro davlat universiteti, o‘qituvchi (PhD)

Annotatsiya

Mazkur maqolada o‘zbek lingvomadaniyatida “yoshlik” konseptining mazmun-mohiyati lingvokognitiv hamda lingvomadaniy yondashuv asosida tahlil qilinadi. Tadqiqot davomida xalq maqollari, badiiy matnlar va milliy tafakkurda shakllangan qadriyatlar tizimi orqali yoshlik davrining semantik, psixologik hamda madaniy qatlamlari yoritiladi. “Yoshlik — beboshlik” maqoli markaziy lisoniy birlik sifatida olinib, uning tarkibida mujassam bo‘lgan sho‘xlik, tajribasizlik, orzuga intilish, shoshqaloqlik, kamolot sari harakat kabi komponentlar aniqlanadi. Tahlil natijalari shuni ko‘rsatadiki, o‘zbek xalq tafakkurida yoshlik salbiy baholanadigan davr emas, balki insonning shaxs sifatida shakllanishi, hayotiy tajriba orttirishi va ijtimoiy mas’uliyatni anglash jarayonining muhim bosqichi sifatida talqin qilinadi.

Kalit so‘zlar: konsept, yoshlik konsepti, lingvokognitiv tahlil, lingvomadaniyat, antroposentrik tilshunoslik, xalq maqollari, badiiy obraz, yosh psixologiyasi.

КОНЦЕПТ «МОЛОДОСТЬ» В ЯЗЫКОВОМ МЫШЛЕНИИ

Юнусова Мафтуна Шокировна

Бухарский государственный университет, преподаватель (PhD)

Аннотация

В данной статье содержание и сущность концепта «молодость» в узбекской лингвокультуре анализируются с позиций лингвокогнитивного и лингвокультурологического подходов. В ходе исследования посредством народных пословиц, художественных текстов и системы ценностей, сформированной в национальном сознании, раскрываются семантические, психологические и культурные аспекты периода молодости. В качестве центральной языковой единицы рассматривается пословица «Молодость — безрассудство», в которой выявляются такие компоненты, как озорство, неопытность, стремление к мечте, поспешность и движение к зрелости. Результаты анализа показывают, что в узбекском национальном сознании молодость воспринимается не как отрицательный этап жизни, а как важный период становления личности, накопления жизненного опыта и осознания социальной ответственности.

Ключевые слова: концепт, концепт молодости, лингвокогнитивный анализ, лингвокультура, антропоцентрическая лингвистика, народные пословицы, художественный образ, психология молодёжи.

THE CONCEPT OF “YOUTH” IN LINGUISTIC THINKING

Yunusova Maftuna Shokirovna

Bukhara State University, Lecturer (PhD)

Abstract

This article analyzes the essence and content of the concept of “youth” in Uzbek linguoculture through linguocognitive and linguocultural approaches. The study explores the semantic, psychological, and cultural layers of youth through folk proverbs, literary texts, and the system of values formed in the national worldview. The proverb “Youth is recklessness” is examined as a central linguistic unit, revealing such components as playfulness, inexperience, aspiration toward dreams, impulsiveness, and the pursuit of maturity. The findings demonstrate that in Uzbek cultural consciousness, youth is not viewed as a negatively evaluated stage of life but rather as an important period of personal development, acquisition of life experience, and awareness of social responsibility.

Keywords: concept, concept of youth, linguocognitive analysis, linguoculture, anthropocentric linguistics, folk proverbs, literary image, youth psychology.

Zamonaviy tilshunoslikda inson omilining markazga chiqishi til hodisalariga yangicha yondashishni taqozo etmoqda. Ilgari til ko‘proq grammatik tizim, aloqa vositasi yoki belgilar majmui sifatida o‘rganilgan bo‘lsa, bugungi kunda u inson tafakkuri, milliy dunyoqarash, madaniy xotira va ijtimoiy tajribaning muhim ifodasi sifatida talqin qilinmoqda. Aynan shu jarayon antroposentrik

tilshunoslikning shakllanishiga zamin yaratdi. Antroposentrik yondashuvga ko'ra, tilni insondan, inson tafakkurini esa tildan ajratib o'rganish mumkin emas. Chunki til orqali inson borliqni idrok etadi, uni nomlaydi, baholaydi va avloddan avlodga yetkazadi.

Konsept tushunchasi kognitiv tilshunoslikning asosiy kategoriyalaridan biri hisoblanadi. Konsept inson ongida shakllanadigan, til birliklari orqali ifodalanadigan va muayyan madaniyat vakillari tomonidan umumiy tarzda anglanadigan murakkab bilim modelidir. U oddiy lug'aviy ma'no bilan cheklanmaydi, aksincha, unda tarixiy tajriba, xalqona dunyoqarash, axloqiy me'yorlar, emotsional baho va ijtimoiy tasavvurlar jamlanadi. Shu jihatdan "yoshlik" konsepti ham o'zbek xalqining hayot haqidagi qarashlari, tarbiya an'analari va shaxs kamoloti bilan bog'liq qadriyatlarini o'zida aks ettiradi.

"Yoshlik" inson hayotining eng faol, o'zgaruvchan va imkoniyatlarga boy bosqichi sifatida baholanadi. Bu davrda inson jismonan kuchli, ruhiy jihatdan ta'sirchan, ijtimoiy jihatdan esa izlanish va o'z o'rnini topish jarayonida bo'ladi. O'zbek tilida yoshlik bilan bog'liq ko'plab maqollar, iboralar, badiiy obrazlar va tasvir vositalari mavjud bo'lib, ular xalqning bu davrga munosabatini ochib beradi. Xususan, "Yoshlik — beboshlik" maqoli ko'pincha yoshlarning shoshqaloqligi yoki tajribasizligini ifodalasa-da, uning chuqur ma'nosida shaxsning hayotiy tajriba orttirish jarayoni ham aks etadi.

Mazkur tadqiqotning dolzarbligi shundaki, "yoshlik" konseptini lingvokognitiv va lingvomadaniy nuqtai nazardan o'rganish orqali o'zbek xalqining yosh avlod, tarbiya, kamolot va hayotiy tajriba haqidagi qarashlarini aniqlash mumkin. Bu esa nafaqat tilshunoslik, balki madaniyatshunoslik, folklorshunoslik va psixolingvistika uchun ham muhim ilmiy ahamiyatga ega.

Tadqiqotning maqsadi va vazifalari. Tadqiqotning asosiy maqsadi o'zbek xalq maqollari va badiiy matnlar asosida "yoshlik" konseptining lisoniy, kognitiv va madaniy xususiyatlarini aniqlashdan iborat. Ushbu maqsadga erishish uchun bir necha vazifalar belgilandi: avvalo, "yoshlik" konseptining nazariy mohiyatini aniqlash; ikkinchidan, xalq maqollarida yoshlikning qanday semantik komponentlar orqali ifodalanishini ko'rsatish; uchinchidan, G'afur G'ulom va Xudoyberdi To'xtaboyev asarlaridagi yosh obrazlari misolida konseptning badiiy talqinini tahlil qilish; to'rtinchidan, o'zbek lingvomadaniyatida yoshlikning salbiy emas, balki shakllanish bosqichi sifatida baholanishini asoslash [1].

Tadqiqotda lingvokognitiv tahlil, komponent tahlil, semantik maydon tahlili, lingvomadaniy yondashuv va matn tahlili kabi metodlardan foydalanildi. Bu metodlar konseptning faqat lug'aviy ma'nosini emas, balki uning ortida turgan madaniy va tafakkuriy qatlamlarni ham yoritishga xizmat qiladi. Shuningdek, maqollar va badiiy matnlar tahlilida ularning mazmuniy uyg'unligi, milliy tarbiyadagi o'rni hamda xalqona baholash mezonlari hisobga olindi.

Kognitiv tilshunoslikda konsept atamasi inson ongidagi bilimlar majmuini ifodalovchi asosiy tushuncha sifatida qaraladi. Konsept oddiy tushuncha yoki so'z ma'nosidan kengroq bo'lib, unda shaxs va jamiyat tajribasi, emotsional munosabat, madaniy qadriyat va baholash mezonlari mujassam bo'ladi. Masalan, "uy" so'zi faqat yashash joyini emas, balki oila, mehr, xavfsizlik, vatanga daxldorlik kabi ma'nolarni ham uyg'otadi. Xuddi shuningdek, "yoshlik" so'zi ham faqat yosh davrini emas, balki kuch, orzu, tajribasizlik, shijoat, izlanish, xato qilish va ulg'ayish kabi ko'plab ma'nolarni o'z ichiga oladi.

Konseptlarning shakllanishida til, tafakkur va madaniyat o'zaro uzviy bog'liqdir. Inson borliqni o'z tajribasi orqali idrok qiladi, ushbu idrok til birliklari orqali ifodalanadi, keyinchalik esa bu birliklar xalq xotirasida barqarorlashadi. Shu sababli maqollar, matallar, iboralar va badiiy asarlar konseptlarni o'rganishda muhim manba hisoblanadi. Chunki ularda xalqning ko'p asrlik kuzatuvlari, axloqiy qarashlari va hayotiy xulosalari jamlangan.

"Yoshlik" konsepti ham milliy madaniyat doirasida shakllangan murakkab semantik tuzilmaga ega. O'zbek xalq tafakkurida yoshlik bir tomondan kuch-quvvat, go'zallik, harakatchanlik va orzu bilan bog'lansa, boshqa tomondan tajribasizlik, shoshqaloqlik va hayotiy sinovlar bilan ham aloqador holda tasavvur qilinadi. Bu ikki yo'nalish bir-birini inkor etmaydi, aksincha, yoshlik konseptining ichki ziddiyatli, lekin tabiiy tuzilishini ko'rsatadi [2].

Konseptlarni o'rganishda ularning asosiy va qo'shimcha ma'no ifodalovchi qismlarini farqlash maqsadga muvofiqdir. "Yoshlik" konseptining markazida yosh davr, kuch, harakat, o'sish va kelajakka intilish kabi ma'nolar turadi. Periferik qatlamida esa sho'xlik, beboshlik, tajribasizlik, romantik tasavvur, mas'uliyatni endigina anglash kabi belgilar joylashadi. Ushbu qatlamlarning birgalikda mavjud bo'lishi konseptning murakkabligini va milliy tafakkurdagi boy mazmunini ko'rsatadi.

"Yoshlik" konseptining maqollardagi ifodasi. O'zbek xalq maqollari xalq tafakkurining qisqa, ixcham va mazmunan teran ifodasidir. Maqollarda inson hayotining turli bosqichlari, jumladan, yoshlik va qarilik, tajriba va bilimsizlik, mehnat va natija, kamolot va xatolar haqida umumlashgan xulosalar beriladi.

“Yoshlik” konsepti maqollarda ko‘pincha “qarilik” konsepti bilan qarama-qarshi qo‘yiladi. Bu oppozitsiya orqali hayotiy siklning uzluksizligi, vaqtning o‘tishi va tajribaning inson hayotidagi o‘rni ta’kidlanadi.

“Avval bahor, oxir xazon” maqolida yoshlik bahor fasli bilan qiyoslanadi. Bahor tabiatning uyg‘onishi, yangilanishi va o‘sish davri bo‘lgani kabi, yoshlik ham inson hayotining boshlanish, kuch to‘plash va kelajak sari intilish bosqichi sifatida anglashiladi. “Oxir xazon” qismi esa inson umrining so‘nggi bosqichlariga ishora qiladi. Bu maqolda yoshlikning vaqtinchalik, lekin nihoyatda qimmatli davr ekani ta’kidlanadi [3].

“Yosh kelsa ishga, qari kelsa oshga” maqolida esa yoshlarning mehnatga layoqatliligi, jismoniy kuchi va harakatchanligi e’tirof etiladi. Qariyalar esa tajribali, hurmatga loyiq va maslahat beruvchi qatlam sifatida tasavvur qilinadi. Demak, bu maqolda yosh va qari o‘rtasidagi farq qarama-qarshilik emas, balki ijtimoiy vazifalarning tabiiy taqsimoti sifatida namoyon bo‘ladi.

“Yoshlikda bilgani — toshga yozgani” maqoli yoshlik davrida olingan bilimning mustahkam bo‘lishini bildiradi. Bu maqol yosh davrni bilim olish, tarbiya va dunyoqarash shakllanishi uchun eng qulay bosqich sifatida ko‘rsatadi. O‘zbek xalq pedagogikasida ham bola va yoshlarning tarbiyasiga alohida e’tibor berilishi bejiz emas. Chunki yoshlikda shakllangan odat, bilim va qadriyatlar keyingi hayot davomida shaxsning yo‘nalishini belgilab beradi [4].

“Yoshlik — beboshlik” maqoli esa tahlil markazida turuvchi asosiy birliklardan biridir. Mazkur maqol, yuzaki qaralganda, yoshlarning beparvoligi, shoshqaloqligi yoki tartibsizligini ifodalaydigandek ko‘rinadi. Biroq lingvokognitiv nuqtai nazardan yondashilganda, bu maqolning ma’nosi bir tomonlama salbiy baho bilan cheklanmasligi ayon bo‘ladi. Unda yoshlik davriga xos bo‘lgan tajribasizlik, qiziquvchanlik, sinovlardan o‘tish, xato qilish va shu orqali ulg‘ayish jarayoni mujassamdir.

Bu maqollar asosida “yoshlik” konsepti tarkibida bir nechta semantik komponentlarni ajratish mumkin. Birinchisi — sho‘xlik va harakatchanlik. Yosh inson ko‘pincha energiyaga boy, yangilikka intiluvchan va faol bo‘ladi. Ikkinchisi — tajribasizlik. Hayotiy tajribaning yetarli emasligi ba’zan noto‘g‘ri qarorlarga sabab bo‘ladi. Uchinchisi — orzu va tafakkur. Yoshlar kelajakni ko‘pincha yorqin tasavvur qiladi, bu esa ularni harakatga undaydi. To‘rtinchisi — shoshqaloqlik. Tez natija istagi yoshlik psixologiyasiga xos jihatlardan biridir. Beshinchisi — shakllanish va kamolot. Aynan ushbu komponent yoshlik konseptining asosiy ijobiy mohiyatini ochib beradi.

Badiiy matnlarda “yoshlik” konseptining talqini. Badiiy adabiyot konseptlarning jonli va obrazli shaklda namoyon bo‘lishida muhim ahamiyatga ega. Agar maqollarda xalqning umumlashgan xulosasi qisqa shaklda ifodalansa, badiiy matnda ushbu xulosalar konkret qahramonlar, voqealar va hayotiy vaziyatlar orqali ochib beriladi. Shu sababli “yoshlik” konseptini o‘rganishda bolalar va o‘smirlar obrazlari tasvirlangan asarlar alohida ahamiyat kasb etadi.

G‘afur G‘ulomning “Shum bola” asarida Qoravoy obrazi yoshlik konseptining xalqona, hayotiy va psixologik jihatdan boy talqinini beradi. Qoravoy sho‘x, qiziquvchan, ba’zan aldov va hazilga moyil bo‘lsa-da, u mutlaqo salbiy obraz emas. Aksincha, uning har bir sarguzashti hayotni o‘rganish, odamlarni tanish, muhitni anglash va tajriba orttirish jarayoni sifatida ko‘rinadi. Qahramonning turli vaziyatlarda o‘zini sinab ko‘rishi yoshlik davriga xos izlanishning badiiy ifodasidir.

Qoravoyning bozordagi holatlari, kattalar bilan munosabati, turli yumushlarga aralashuvi uning iqtisodiy yoki ijtimoiy jihatdan yetuk emasligini emas, balki hayot maktabidan o‘tayotganini ko‘rsatadi. Bunday tasvir orqali yozuvchi yoshlikni faqat beboshlik sifatida emas, balki tajriba orttirish, xato qilish va undan xulosa chiqarish bosqichi sifatida beradi. Bu jihat “Yoshlik — beboshlik” maqolining badiiy matndagi konkretlashgan ko‘rinishi sifatida baholanishi mumkin.

Xudoyberdi To‘xtaboyevning “Sariq devni minib” asarida esa Hoshimjon obrazi orqali yoshlikning boshqa bir qirrasini — tez natijaga erishish istagi, sehrli kuchlarga ishonish va mehnatsiz muvaffaqiyatga intilish kabi xususiyatlar yoritiladi. Hoshimjonning sehrli qalpoq yordamida o‘z istaklariga oson erishmoqchi bo‘lishi yosh psixologiyasidagi orzu va real imkoniyat o‘rtasidagi tafovutni ko‘rsatadi. Biroq asar davomida qahramon asta-sekin hayotda haqiqiy muvaffaqiyat mehnat, bilim va mas’uliyat orqali qo‘lga kiritilishini angelaydi.

Bu ikki obrazni qiyoslaganda, Qoravoy va Hoshimjon turli badiiy muhitda tasvirlangan bo‘lsa-da, ularni birlashtiruvchi umumiy jihat mavjud: ikkalasi ham yoshlik davrining izlanish, sinov, xato va anglash jarayonini ifodalaydi. Demak, badiiy matnlarda “yoshlik” konsepti jonli xarakterlar orqali kengayadi va maqollardagi umumiy fikrlar hayotiy dalillar bilan boyitiladi.

O‘zbek xalq tafakkurida yoshlik va qarilik hayotiy siklning ikki muhim bosqichi sifatida qaraladi. Yoshlik harakat, kuch, orzu va intilish bilan bog‘lansa, qarilik tajriba, sabr, donolik va xotirjamlik bilan

aloqador tasavvur qilinadi. Bu ikki bosqich o‘zaro qarama-qarshi emas, balki bir-birini to‘ldiruvchi hayotiy holatlar sifatida namoyon bo‘ladi. Shu bois maqollarda yoshlarning kuchi va qariyalarning tajribasi birgalikda jamiyat muvozanatini ta‘minlaydigan omil sifatida ko‘rsatiladi.

Sharqona tarbiya asosida yoshlik davri, eng avvalo, o‘rganish va odob-axloqni egallash davri hisoblanadi. Ota-ona, ustoz, mahalla va jamiyat yosh insonning shakllanishida muhim rol o‘ynaydi. Til birliklari, ayniqsa, maqollar va pand-nasihati mazmunidagi iboralar yosh avlodni tarbiyalash vositasi sifatida xizmat qiladi. “Kattaga hurmat, kichikka izzat”, “Ustoz otangdek ulug‘” kabi birliklar ham yoshlikning faqat biologik davr emas, balki ijtimoiy tarbiya jarayoni ekanini ko‘rsatadi.

Lingvomadaniy nuqtai nazardan, “yoshlik” konsepti o‘zbek xalqining tarbiya, mehnat, sabr, kamtarlik va mas‘uliyat haqidagi qarashlari bilan chambarchas bog‘liq. Yosh insondan faqat kuch va harakat emas, balki odob, bilimga intilish, kattalar tajribasidan foydalanish ham kutiladi. Shu sababli yoshlik konsepti tarkibida erkinlik va mas‘uliyat, orzu va mehnat, xato va xulosa kabi juftliklar mavjud [5].

Til ushbu madaniy tajribani saqlab, uni keyingi avlodlarga yetkazuvchi asosiy vositadir. Har bir maqol yoki badiiy obraz ortida xalqning ko‘p yillik kuzatuv, turmush tajribasi va tarbiyaviy xulosasi yotadi. Shunday ekan, “yoshlik” konseptini o‘rganish nafaqat til birliklarini, balki xalq mentalitetining muhim qirralarini ham anglash imkonini beradi.

NATIJALAR (Results). “Yoshlik — beboshlik” birligining semantik tahlili. “Yoshlik — beboshlik” maqolini tahlil qilishda uning tashqi ko‘rinishda anglashiladigan ma‘nosi va ichki, chuqur ma‘nosini alohida ko‘rib chiqish lozim. Yuzaki qatlamda “beboshlik” tartibsizlik, o‘zboshimchalik yoki shoshqaloqlik kabi ma‘nolarni anglatadi. Chuqur qatlamda esa bu birlik yosh insonning hali to‘liq ijtimoiy tajribaga ega emasligi, hayotni sinov va xatolar orqali anglashini bildiradi. Demak, maqolning asosiy mazmuni tanbeh berishdan ko‘ra, ogohlantirish va tarbiyaviy yo‘naltirishga yaqinroqdir.

Semantik komponent	Mazmuni	Lingvomadaniy talqini
Sho‘xlik	Energiya, quvnoqlik va harakatchanlik	Yosh davrning tabiiy faolligi
Tajribasizlik	Hayotiy bilim va ko‘nikmaning yetarli emasligi	Sinovlar orqali kamolotga erishish
Orzu	Kelajakni ideal tasavvur qilish	Intilish va maqsad sari harakat manbai
Shoshqaloqlik	Tez natija kutish va hissiy qaror qilish	Tarbiyaviy nazorat va yo‘l-yo‘riqqa ehtiyoj
Shakllanish	Bilim, odob va tajriba orttirish jarayoni	Komil shaxs bo‘lib yetilish bosqichi

Jadvaldan ko‘rinadiki, “yoshlik” konsepti ichki jihatdan murakkab va ko‘p qatlamli tuzilishga ega. Uning tarkibidagi komponentlarning ayrimlari salbiy ohangga ega bo‘lib tuyulishi mumkin, biroq umumiy konseptual tizimda ular shaxsning o‘shish va kamolot jarayonini ifodalashga xizmat qiladi. Shu sababli “Yoshlik — beboshlik” maqolini faqat tanqidiy baho sifatida emas, balki yosh davrning tabiiy psixologik va ijtimoiy xususiyatlarini ifodalovchi lisoniy model sifatida talqin qilish maqsadga muvofiqdir.

MUHOKAMA (Discussion). Mazkur tadqiqotda “yoshlik” konsepti o‘zbek xalq maqollari va badiiy matnlar asosida lingvokognitiv hamda lingvomadaniy yondashuvda tahlil qilindi. Tadqiqotning ilmiy yangiligi shundaki, “Yoshlik — beboshlik” maqoli oddiy xalqona ibora sifatida emas, balki murakkab semantik modelga ega konseptual birlik sifatida izohlandi. Unda sho‘xlik, tajribasizlik, orzuga intilish, shoshqaloqlik va shakllanish kabi komponentlar ajratildi. Tahlillar shuni ko‘rsatdiki, o‘zbek lingvomadaniyatida yoshlik salbiy hodisa sifatida emas, balki inson kamolotining muhim bosqichi sifatida anglanadi. Yosh insonning xato qilishi, shoshilishi yoki hayotiy tajribaga ega bo‘lmasligi tabiiy holat deb qaraladi. Muhimi, bu jarayon tarbiya, mehnat va tajriba orqali to‘g‘ri yo‘naltirilishi kerak. Shu nuqtai nazardan maqollar ham, badiiy asarlar ham yosh avlodga tarbiyaviy ta‘sir ko‘rsatish vazifasini bajaradi. Bundan tashqari, maqollar va badiiy matnlar o‘rtasida konseptual uzviylik mavjudligi aniqlandi. Maqollarda qisqa va umumlashgan shaklda berilgan fikrlar badiiy asarlarda obrazlar, voqealar va ruhiy holatlar orqali kengroq yoritiladi. Masalan, “Yoshlik — beboshlik” maqolida mujassam bo‘lgan mazmun “Shum bola” va “Sariq devni minib” asarlaridagi qahramonlar xatti-harakati orqali konkretlashadi.

XULOSA. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, “yoshlik” konsepti o‘zbek lingvomadaniyatida keng semantik va madaniy mazmunga ega bo‘lgan muhim konseptlardan biridir. U faqat inson umrining ma‘lum bir yosh davrini emas, balki shaxsning ruhiy, axloqiy, ijtimoiy va tafakkuriy shakllanish jarayonini ham ifodalaydi. O‘zbek xalq maqollarida yoshlik ko‘pincha kuch, orzu, sho‘xlik, tajribasizlik va kamolotga intilish kabi belgilar orqali tasvirlanadi.

“Yoshlik — beboshlik” maqoli tahlili asosida aniqlanishicha, mazkur birlikni bir tomonlama salbiy baholash to‘g‘ri emas. Unda yosh davrga xos tabiiy psixologik holatlar, hayotni anglash jarayoni va shaxs kamolotining boshlang‘ich bosqichlari mujassamdir. Shunday ekan, yoshlikdagi xato va shoshqaloqlik ham tajriba orttirish, o‘zini anglash va ijtimoiy mas’uliyatga yetishish jarayonining bir qismi sifatida qaralishi lozim. Badiiy matnlar tahlili esa “yoshlik” konseptining yanada jonli, obrazli va hayotiy ko‘rinishda namoyon bo‘lishini tasdiqlaydi. Qoravoy va Hoshimjon obrazlari orqali yoshlikning qiziquvchanlik, orzu, tajribasizlik, izlanish va anglash kabi qirralari ochib beriladi. Bu obrazlar xalq maqollaridagi umumiy xulosalarning badiiy tasdig‘i sifatida xizmat qiladi. Umuman olganda, “yoshlik” konsepti o‘zbek lisoniy tafakkurida inson hayotining zarur, faol va tarbiyaviy jihatdan muhim bosqichi sifatida namoyon bo‘ladi. Ushbu konseptni o‘rganish milliy madaniyatda shaxs kamoloti, tarbiya va hayotiy tajriba haqidagi qarashlarni chuqurroq anglash imkonini beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. O‘zbek xalq maqollari. – Toshkent: G‘afur G‘ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2009. – 512 b.
2. O‘zbek tilining izohli lug‘ati: 5 jildlik. – Toshkent: O‘zbekiston milliy ensiklopediyasi, 2006–2008.
3. G‘ulom G‘. Shum bola. – Toshkent: Yosh gvardiya, 1976. – 224 b. (yoki siz foydalangan nashr yili ko‘rsatiladi).
4. To‘xtaboyev X. Sariq devni minib. – Toshkent: Sharq, 2001. – 224 b. (yoki siz foydalangan nashr yili ko‘rsatiladi).
5. Караулов Ю.Н. Русский язык и языковая личность. – М.: Наука, 1987. – 264 с.
6. Safarova D. Lingvokognitiv tadqiqotlarda konsept tushunchasining talqini // Filologiya masalalari. – 2023. – № 2.